

Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
PEDRA CRUZA VILLALÓNA
od 4. prosinca 2014.¹

Predmet C-516/13

**Dimensione Direct Sales srl,
Michele Labianca
protiv
Knoll International SpA**

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Bundesgerichtshof (Njemačka))

„Autorsko pravo – Direktiva 2001/29/EZ – Pravo distribucije – Članak 4. stavak 1. – Pojam , distribucije javnosti’, prodajom ili na koji drugi način, izvornika djela ili njegova primjerka – Ponuda za sklapanje ugovora – Internetska stranica na kojoj se nudi prodaja reprodukcija zaštićenog namještaja bez pristanka nositelja isključivog prava distribucije – *Invitatio ad offerendum* – Aktivnosti oglašavanja“

1. Sudu su u ovom predmetu upućena tri prethodna pitanja za tumačenje članka 4. stavka 1. Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu², kao odredbe kojom se u korist nositelja autorskog prava uspostavlja isključivo pravo distribucije izvornika ili primjeraka njihova zaštićenog djela. Činjenice u glavnom postupku, koje se razlikuju od onih koje su se do sada susretale, osobito u presudama Peek & Cloppenburg³ i Donner⁴, daju Sudu priliku da se iznova pozabavi opsegom i dosegom prava distribucije u smislu te odredbe i da razradi obrise tog pojma.

I – Pravni okvir

A – Pravo Unije

2. Uvodna izjava 28. Direktive 2001/29 pojašnjava:

„Zaštita autorskog prava prema ovoj Direktivi uključuje isključivo pravo nadzora distribucije djela sadržanog u materijalnom predmetu. Prvom prodajom izvornika djela ili njegovih primjeraka u Zajednici od strane nositelja prava ili uz njegov pristanak iscrpljuje se pravo nadzora preprodaje tog predmeta u Zajednici. To se pravo ne bi trebalo iscrpiti u odnosu na izvornik ili na primjerke djela prodane izvan Zajednice od strane nositelja prava ili uz njegov pristanak. Prava autora na iznajmljivanje i posudbu utvrđena su Direktivom 92/100/EEZ. Pravo distribucije predviđeno ovom Direktivom ne dovodi u pitanje odredbe o pravu iznajmljivanja i pravu posudbe sadržane u poglavlju I. te Direktive.“

1 – Izvorni jezik: francuski

2 – SL L 167, str. 10. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 119.)

3 – C-456/06, EU:C:2008:232

4 – C-5/11, EU:C:2012:370

3. Članak 4. Direktive 2001/29, koji predviđa isključivo pravo distribucije, određuje:

„1. Države članice moraju predvidjeti autorima isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za bilo koji oblik distribucije javnosti izvornika ili primjeraka njihovih djela prodajom ili na koji drugi način.

2. Pravo distribucije unutar Zajednice ne iscrpljuje se u pogledu izvornika ili primjeraka djela, osim kada je prva prodaja ili drugi prijenos vlasništva nad tim predmetom u Zajednici izvršen od strane nositelja prava ili uz njegov pristanak.“

B – *Njemačko pravo*

4. Članak 15. Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima (Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte – Urheberrechtsgesetz)⁵ predviđa:

„(1) Autor uživa isključivo pravo iskorištavanja svojeg djela u materijalnom obliku; to pravo osobito podrazumijeva:

1. pravo reprodukcije (članak 16.)
2. pravo distribucije (članak 17.)
3. pravo izlaganja (članak 18.)

[...]“

5. Članak 17. stavak 1. UrhG-a definira pravo distribucije na sljedeći način:

„Pravo distribucije je pravo ponuditi javnosti ili staviti u promet izvornik ili primjerke djela.“

II – Činjenice u glavnom postupku

6. Knoll International⁶ SpA društvo je koje je osnovano u skladu s talijanskim pravom i pripada međunarodnoj grupi Knoll, čije društvo majka Knoll Inc.⁷ ima sjedište u Pennsylvaniji (Sjedinjene Američke Države). Grupa Knoll u cijelom svijetu proizvodi i prodaje namještaj, a osobito onaj koji su dizajnirali Marcel Breuer i Ludwig Mies van der Rohe i koji je zaštićen autorskim pravom kao djelo primijenjene umjetnosti. Na temelju autorskog prava Knoll International ima isključiva prava iskorištavanja namještaja koji je dizajnirao Marcel Breuer te se ima pravo pozivati na autorska prava koja Knoll ima na namještaju Ludwiga Miesa van der Rohea.

7. Dimensione Direct Sales srl⁸, prvi podnositelj revizije u glavnom postupku, društvo je s ograničenom odgovornošću osnovano u skladu s talijanskim pravom čiji je direktor drugi podnositelj revizije u glavnom postupku M. Labianca. Dimensione Direct Sales srl u Europi distribuira dizajnerski namještaj putem izravne prodaje i nudi namještaj za prodaju na svojoj internetskoj stranici www.dimensione-bauhaus.com koja je, među ostalim, dostupna na njemačkom jeziku. Nadalje, u 2005. i 2006. on je u Njemačkoj objavio oglas za svoje ponude u različitim njemačkim dnevnim novinama i časopisima kao i u reklamnom letku sljedećeg sadržaja: „Kupite namještaj u Italiji i platite tek prilikom preuzimanja ili isporuke od prijevoznika koji je ovlašten naplatiti cijenu (usluga se pruža na zahtjev)“.

5 – U daljnjem tekstu: UrhG

6 – U daljnjem tekstu: Knoll International

7 – U daljnjem tekstu: Knoll

8 – U daljnjem tekstu: Dimensione Direct Sales

8. Na temelju autorskog prava Knoll International podnio je tužbu Landgerichtu Hamburg (Njemačka) s ciljem da se, s jedne strane, podnositeljima revizije u glavnom postupku zabrani nuđenje u Njemačkoj namještaja koji odgovara namještaju koji su dizajnirali Marcel Breuer i Ludwig Mies van der Rohe jer ne potječe ni od Knolla International ni od Knolla. On je također zahtijevao da dostave podatke, da se utvrdi njihova obveza na naknadu štete i da se presuda objavi.

9. Landgericht Hamburg usvojio je Knollove tužbene zahtjeve, a tu je odluku po žalbi potvrdio Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Njemačka). Podnositelji revizije u glavnom postupku tada su bili ovlašteni sudu koji je uputio zahtjev podnijeti pravno sredstvo u obliku revizije.

III – Prethodna pitanja i postupak pred Sudom

10. Smatrajući da je za rješavanje spora koji je pred njim u tijeku potrebno da se Sud izjasni o tumačenju odredbi članka 4. stavka 1. Direktive 2001/29, Bundesgerichtshof (Njemačka) uputio je Sudu sljedeća tri prethodna pitanja:

„1. Obuhvaća li pravo distribucije sukladno članku 4. stavku 1. Direktive 2001/29/EZ pravo ponuditi izvornik ili primjerke djela javnosti na kupnju?

U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje:

2. Obuhvaća li pravo ponuditi izvornik ili primjerke djela javnosti na kupnju ne samo ponude za sklapanje ugovora nego i aktivnosti oglašavanja?

3. Je li pravo distribucije povrijeđeno i onda kada na temelju ponude ne dođe do kupnje izvornika ili primjeraka djela?“

11. U odluci kojom se upućuje prethodno pitanje Bundesgerichtshof je iznio razloge zbog kojih smatra da na njegova tri pitanja treba odgovoriti potvrdno. Podsjećajući da je jedan od ciljeva Direktive 2001/29 osigurati viši stupanj zaštite autorskog prava i odgovarajuću naknadu, on smatra da se njezin članak 4. stavak 1. mora tumačiti tako da ima širok doseg.

12. Prema stajalištu Bundesgerichtshofa, isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za „bilo koji oblik distribucije“ javnosti „prodajom ili na koji drugi način“ izvornika djela ili njegovih primjeraka trebalo bi obuhvaćati ponudu za prodaju reprodukcija, to jest ne samo ponudu za sklapanje ugovora već i aktivnost oglašavanja, i to čak i kada nije bilo izvornika djela ili njegove reprodukcije. Ponuda se tako treba shvatiti u gospodarskom smislu i ne odgovara pravnom pojmu „ponude za sklapanje ugovora“, tako da aktivnost oglašavanja, kojom se poziva na stjecanje reprodukcije djela, predstavlja sama po sebi ponudu javnosti koja je obuhvaćena pravom distribucije u smislu članka 4. stavka 1. Direktive 2001/29.

13. Sud koji je uputio zahtjev smatra da se presuda Peek & Cloppenburg⁹ ne protivi tom tumačenju prava distribucije. Iako je točno da je Sud u navedenoj presudi presudio da pojam „distribucije javnosti“ obuhvaća samo radnje koje podrazumijevaju prijenos vlasništva, razlozi koje je prihvatio u tom pogledu ne mogu se tumačiti na način da pravo distribucije na temelju članka 4. stavka 1. Direktive 2001/29 ne obuhvaća nikakvu pripremnu radnju za takav prijenos. Ponuda za prodaju izvornika ili primjerka djela povezana je s prijenosom vlasništva tog predmeta jer je prijenos njezin cilj.

9 — EU:C:2008:232

14. Povrh toga, on podsjeća da je Sud u presudi Donner¹⁰ presudio da je riječ o „distribuciji javnosti“ u smislu članka 4. stavka 1. Direktive 2001/29 ako trgovac koji uputi oglas pripadnicima javnosti koji borave u državi članici uspostavi i stavi im na raspolaganje poseban sustav dostave i poseban način plaćanja ili to omogući trećoj osobi te ih tako dovede u mogućnost da si pribave primjerke zaštićenih djela u toj državi članici.

15. Podnositelji revizije i protustranke revizije u glavnom postupku, španjolska vlada i Europska komisija dostavili se pisana očitovanja te su iznijeli usmena očitovanja na raspravi održanoj 11. rujna 2014.

IV – Prethodna pitanja

A – Očitovanja stranaka

16. Podnositelji revizije ističu da u slučaju kao što je situacija u glavnom postupku, to jest u slučaju jednostavne ponude zaštićenog namještaja, ne može postojati distribucija u smislu članka 4. stavka 1. Direktive 2001/29, niti „putem prodaje“ niti „na način različit od prodaje“. Iako je Sud u presudi Donner¹¹ razmotrio oglašivačku kampanju, to je bila samo indicija o namjeri trgovca da se obrati pripadnicima javnosti države članice u kojoj se posao distribucije doista odvijao.

17. Zamisao da treba zagovarati široko tumačenje pojma distribucije kako bi se osigurala zaštita nositelja prava, a osobito kako se ne bi negativno utjecalo na njihove poslovne mogućnosti, neosnovana je kada ponuda uopće ne dovede do stjecanja. U takvom slučaju nositelj prava ne trpi nikakvu štetu i stoga nema pravo na odštetu. Isto tako, nije potrebno širiti pojam distribucije radi zabrane aktivnosti oglašavanja stoga što Direktiva 2004/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o provedbi prava intelektualnog vlasništva¹² u članku 9. stavku 1. točki (a) izričito predviđa da sudska tijela mogu izdati sudski nalog usmjeren na sprečavanje neposredne povrede prava intelektualnog vlasništva. Radnje koje prethode radnji kojom se povređuje pravo intelektualnog vlasništva stoga se mogu na toj osnovi zabraniti a da njih same nije potrebno smatrati povredom navedenih prava.

18. Knoll International smatra da, s obzirom na okolnosti u glavnom postupku, sud koji je uputio zahtjev svojim pitanjima u bitnome nastoji utvrditi može li se zabraniti oglašavanje koje obavlja Dimensione Direct Sales jer se njime povređuje njegovo isključivo pravo distribucije u smislu članka 4. stavka 1. Direktive 2001/29. On, međutim, smatra da ta pitanja počivaju na pogrešnom tumačenju dosega prava distribucije u smislu te odredbe koje se temelji na tumačenju Suda danom u presudi Peek & Cloppenburg¹³, a koje je preusko.

19. Sud je, naime, presudio da nositelj autorskog prava na temelju isključivog prava distribucije raspolaže samo pravom nadzora nad prijenosom vlasništva izvornika ili primjerka djela primijenjene umjetnosti uz isključivanje svakog drugog prava. Međutim, takvim se tumačenjem zanemaruju smisao i cilj Direktive 2001/29.

20. Knoll International smatra da se pitanje iz zahtjeva za prethodnu odluku u biti svodi na to mora li se članak 4. stavak 1. Direktive 2001/29 u skladu s međunarodnim pravom smatrati propisom koji predviđa minimalnu zaštitu ili, nasuprot tomu, najveću usklađenu zaštitu.

10 — EU:C:2012:370

11 — EU:C:2012:370

12 — SL L 157, str. 45. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 2., str. 74.)

13 — EU:C:2008:232

21. On u tom pogledu smatra da se Ugovor o autorskom pravu Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo, usvojen u Ženevi 20. prosinca 1996. i odobren u ime Europske zajednice Odlukom Vijeća 2000/278/EZ od 16. ožujka 2000.¹⁴, ne može tumačiti tako da povređuje prava zajamčena nacionalnim propisima, u ovom slučaju sva zamisliva poznata i nepoznata prava iskorištavanja njegova djela u materijalnom i nematerijalnom obliku koja članak 17. stavak 1. UrhG-a priznaje nositelju autorskog prava. Članak 4. stavak 1. Direktive 2001/29, kako se tumači u skladu s UAP-om, ne može imati ograničavajući učinak na prava koja su autori djela primijenjene umjetnosti već imali u državama članicama prije njezina donošenja.

22. Slijedom toga, Knoll International predlaže da se na prethodna pitanja odgovori na način da pravo distribucije predviđeno u članku 4. stavku 1. Direktive 2001/29 podrazumijeva pravo ponuditi javnosti izvornik ili primjerak djela za prodaju, pri čemu to pravo podrazumijeva ne samo ponude za sklapanje ugovora nego i aktivnosti oglašavanja te se može povrijediti čak i ako na temelju ponude ne dođe do stjecanja. On smatra da se članak 4. stavak 1. Direktive 2001/29 u svakom slučaju ne protivi nacionalnom propisu koji to pravo daje autoru.

23. Španjolska vlada predlaže zaseban potvrđan odgovor na tri pitanja upućena Sudu.

24. Prije svega, španjolska vlada ističe, pozivajući se na presudu Donner¹⁵, da distribucija ne može postojati bez ugovora o prodaji i isporuci kupcu predmeta prodaje. Međutim, navodi da je za postojanje prodaje nužno da se ponuda za sklapanje ugovora dà javnosti te slijedom toga smatra da pravo distribucije mora podrazumijevati ponudu za sklapanje ugovora kao nužan pripremni element svakog ugovora o prodaji.

25. Nadalje smatra da pravo distribucije podrazumijeva ne samo ponudu za sklapanje ugovora nego i oglas jer je on po svojoj svrsi dio lanca pripremnih radnji za prodaju proizvoda te se prodaja bez njega nije mogla ostvariti.

26. Naposljetku iznosi da se isključivo pravo distribucije može povrijediti u odsutnosti bilo kakve stvarne prodaje stoga što ponuda nastupa u okviru kanala prodaje i distribucije koji je posebno namijenjen stjecanju spornih zaštićenih predmeta, a što uključuje ponašanje usmjereno prema konkretnoj javnosti.

27. Stajalište koje brani Komisija razvilo se između pisanog i usmenog dijela postupka.

28. U svojim pisanim očitovanjima ona je ponajprije istaknula da prema sadašnjem stanju sudske prakse Suda, onako kako proizlazi iz presuda Peek & Cloppenburg¹⁶ i Donner¹⁷, postojanje radnje distribucije u smislu članka 4. stavka 1. Direktive 2001/29 pretpostavlja prodaju ili svaki drugi prijenos vlasništva. To usko tumačenje pojma distribucije, koje isključuje radnje koje prethode sklapanju ugovora o prodaji iz područja članka 4. stavka 1. Direktive 2001/29, ne proturječi cilju koji se tom direktivom nastoji ostvariti, to jest omogućiti viši stupanj zaštite, te usto jamči pravnu sigurnost jer se postojanje prodaje ili svakog drugog oblika prijenosa vlasništva može utvrditi na temelju objektivnih kriterija.

29. Međutim, tijekom usmenog dijela postupka Komisija je iznijela da isključivanje svake ponude za prodaju iz pojma distribucije može stvoriti prazninu u zaštiti nositelja autorskih prava jer se oni mogu koristiti pravnim lijekovima propisanim Direktivom 2004/48 samo kada se utvrdi stvarna prodaja. Slijedom toga, ona smatra da se tumačenje pojma distribucije može zamisliti tako da uključi određene ponude, pod uvjetom, s jedne strane, da se to proširenje pažljivo ograniči i da kriterije obuhvaćene

14 — SL L 89, str. 6. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 122., str. 77.; u daljnjem tekstu: UAP)

15 — EU:C:2012:370

16 — EU:C:2008:232

17 — EU:C:2012:370

pravom distribucije Sud precizno i ujednačeno odredi te, s druge strane, da se stavci 1. i 2. članka 4. Direktive 2001/29 tumače zasebno. Drugim riječima, ako se može smatrati da je jednostavna ponuda eventualno obuhvaćena tim stavkom 1. neovisno o ostvarivanju prodaje ili svakog drugog prijenosa vlasništva, ne može se, nasuprot tomu, smatrati da ona dovodi do iscrpljivanja prava distribucije u smislu navedenog stavka 2.

B – Analiza

30. Prije nego što se upustim u davanje odgovora na pitanja suda koji je uputio zahtjev, valja iznijeti tri uvodna očitovanja.

31. Prije svega, valja istaknuti da se tužbom koju je u glavnom postupku podnio Knoll International ponajprije nastoji postići da sud koji je uputio zahtjev, na temelju članka 15. stavka 1. točke 2. UrhG-a, zabrani Dimensione Direct Salesu nuđenje za prodaju primjeraka zaštićenog namještaja koji ne potječu od njega samog ni od Knolla, pri čemu se taj zahtjev ne temelji na utvrđenju da je prodaja namještaja ostvarena i pravilno ustanovljena. Iako to nisu posebno naveli ni Knoll International ni sud koji je uputio zahtjev, zatražena mjera u bitnome bi se sastojala u zabrani Dimensione Direct Salesu da svoju internetsku stranicu koristi radi nuđenja javnosti spornog namještaja za prodaju u Njemačkoj. Drugim riječima, radilo bi se o tome da mu se zabrani stavljanje na tržište spornog namještaja na njemačkom državnom području posredstvom svoje internetske stranice ili, šire, poduzimanjem jednostavnih aktivnosti oglašavanja.

32. Slijedom toga, ovaj se predmet u pogledu činjeničnog stanja razlikuje od predmetâ u vezi s tumačenjem članka 4. stavka 1. Direktive 2001/29 koje je Sud prethodno ispitao i koje su stranke navele. Naime, u predmetu povodom kojeg je donesena presuda Peek & Cloppenburg¹⁸ sporne činjenice odnosile su se na izlaganje javnosti reprodukcija zaštićenog namještaja i mogućnosti korištenja navedene javnosti tim reprodukcijama, no bez ikakva stavljanja na tržište i stoga ikakve stvarne i pravilno ustanovljene prodaje ili ikakve namjere stavljanja na tržište. Nasuprot tomu, u predmetima povodom kojih su donesene presude Donner¹⁹ i Blomqvist²⁰ sporna roba bila je predmet stvarne i ustanovljene prodaje i/ili isporuke ili pokušaja isporuke. U glavnom se postupku, nasuprot tomu, polazi od toga da je Dimensione Direct Sales imao namjeru staviti na tržište sporni namještaj, ali nije ustanovljena nikakva stvarna prodaja ili isporuka.

33. Potom, sud koji je uputio zahtjev pojašnjava, a da se to ne osporava, da je, s jedne strane, sporni namještaj u Njemačkoj zaštićen autorskim pravom kao djelo primijenjene umjetnosti te da, s druge strane, Dimensione Direct Sales nudi njemačkoj javnosti primjerke navedenog namještaja za prodaju na svojoj internetskoj stranici bez dopuštenja nositelja prava na tom namještaju, u ovom slučaju bez dopuštenja Knolla International i/ili Knolla.

34. U tom pogledu valja podsjetiti da, iako je na sudu koji je uputio zahtjev da utvrdi postojanje navedenih činjenica, on također u tom okviru mora, u skladu s člankom 3. stavkom 2. Direktive 2004/48, zajamčiti provedbu mjera, postupaka i pravnih sredstava potrebnih za osiguranje poštovanja prava intelektualnog vlasništva kako bi se izbjeglo stvaranje zapreka za zakonito trgovanje²¹ i pružila sigurnost od zlorabe. On osobito mora osigurati da sporni namještaj nije zakonito stavljen na tržište od nositelja prava ili uz njihov pristanak i da njihovo isključivo pravo distribucije na njemu nije iscrpljeno u skladu s člankom 4. stavkom 2. Direktive 2001/29.

18 — EU:C:2008:232

19 — EU:C:2012:370

20 — C-98/13, EU:C:2014:55

21 — Vidjeti u tom pogledu uvodni dio i članak 41. stavak 1. Sporazuma o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva koji se nalazi u Dodatku 1C Sporazumu o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije, potvrđenom u ime Zajednice Odlukom Vijeća 94/800/EZ od 22. prosinca 1994., s obzirom na pitanja iz njezine nadležnosti (SL L 336, str. 1., 214.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 74., str. 3., 228.). Vidjeti također presudu Bericap Záródástechnikai (C-180/11, EU:C:2012:717).

35. Naposljetku, valja primijetiti da svojim drugim prethodnim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita Sud mogu li se „aktivnosti oglašavanja“, povrh ponuda za sklapanje ugovora, obuhvatiti pravom distribucije u smislu članka 4. stavka 1. Direktive 2001/29. Međutim, sud koji je uputio zahtjev dostavlja tek malo podataka o aktivnostima oglašavanja koje je obavio Dimension Direct Sales ili koje su inače namjeravane, ograničavajući se samo na spominjanje oglasa u dnevnim novinama i časopisima u 2005. i 2006.²² On ne dostavlja ni precizna objašnjenja o razlozima zbog kojih smatra da mu je odgovor na to pitanje potreban radi rješavanja spora koji je pred njim u tijeku i donošenja mjera koje je Knoll zatražio, a kako su sažeto iznesene u točki 31. ovog mišljenja.

36. Međutim, kao što to proizlazi iz ustaljene prakse Suda, nužnost iznalaženja tumačenja prava Unije koje bi bilo korisno nacionalnom sucu zahtijeva da ovaj definira činjenični i pravni okvir upućenih pitanja ili da u najmanju ruku objasni činjenične pretpostavke na kojima se ta pitanja temelje²³. Sud je također u više navrata presudio da opravdanost zahtjeva za prethodnu odluku nije u davanju savjetodavnih mišljenja o općenitim ili hipotetskim pitanjima, nego u stvarnoj potrebi učinkovitog rješenja spora o pravu Unije²⁴.

37. Slijedom toga, smatram da, u izostanku detaljnih podataka o odnosnom činjeničnom stanju i bilo kakvih naznaka o prirodi i dosegu mjera koje sud koji je uputio zahtjev namjerava odobriti, Sud ne može dati detaljan i koristan odgovor²⁵ na njegovo drugo pitanje, zbog čega ga treba proglasiti nedopuštenim.

38. S obzirom na ta razmatranja te stoga što ću zajedno ispitati prvo i treće pitanje, valja početi podsjećanjem na to da je u presudi Peek & Cloppenburg²⁶ Sud utvrdio da ni članak 4. stavak 1. Direktive 2001/29 ni bilo koja druga njezina odredba ne određuju u dovoljnoj mjeri pojam distribucije javnosti djela zaštićenog autorskim pravom²⁷. Sud je, međutim, također naglasio da se taj pojam treba u najvećoj mogućoj mjeri tumačiti²⁸ osobito s obzirom na odredbe UAP-a jer Direktiva 2001/20 ima za cilj provođenje obveza Zajednice²⁹ na temelju navedenog ugovora, a cilj je njezina članka 4. prenošenje članka 6. tog ugovora³⁰.

39. Ističući da članak 6. stavak 1. UAP-a definira pojam prava distribucije koje uživaju autori književnih i umjetničkih djela kao isključivo pravo davanja dopuštenja za stavljanje na raspolaganje javnosti izvornika i primjeraka njihovih djela prodajom ili „drugim prijenosom vlasništva“³¹, Sud je presudio da pojam distribucije prodajom ili na koji drugi način valja tumačiti kao „jedan oblik distribucije koji treba *podrazumijevati* prijenos vlasništva“³².

40. Podsjećajući, osim toga, da sadržaj pojma „distribucije“ u smislu članka 4. stavka 1. Direktive 2001/29 treba autonomno tumačiti u pravu Unije, što ne bi smjelo ovisiti o zakonu koji se primjenjuje na transakcije u okviru kojih je došlo do distribucije³³, Sud je pojasnio da se „distribucija javnosti *sastoj[ala]* od niza radnji koje obuhvaćaju, u najmanju ruku, aktivnosti od trenutka sklapanja ugovora o prodaji do ispunjavanja tog ugovora dostavom pripadniku javnosti“³⁴.

22 — Vidjeti točku 7. ovog mišljenja.

23 — Vidjeti osobito presudu ÖFAB (C-147/12, EU:C:2013:490, t. 45. i navedena sudska praksa).

24 — Vidjeti osobito presudu Romeo (C-313/12, EU:C:2013:718, t. 40. i navedena sudska praksa).

25 — Vidjeti u tom pogledu presude Meilicke (C-83/91, EU:C:1992:332, t. 32. i 33.) i Zurita García i Choque Cabrera (C-261/08 i C-348/08, EU:C:2009:648, t. 35.).

26 — EU:C:2008:232

27 — *Ibidem* (t. 29.)

28 — Presude Peek & Cloppenburg (EU:C:2008:232, t. 30. i 31.) i Donner (EU:C:2012:370, t. 23.)

29 — Presuda Peek & Cloppenburg (EU:C:2008:232, t. 31.)

30 — *Ibidem* (t. 35.)

31 — *Ibidem* (t. 32.)

32 — *Ibidem* (t. 33.)

33 — Presuda Donner (EU:C:2012:370, t. 25.)

34 — Presude Donner (EU:C:2012:370, t. 26.) i Blomqvist (EU:C:2014:55, t. 28.)

41. Suprotno onomu što ističe Dimensione Direct Sales, definicije koje je tako dao Sud i koje se, kao što sam to već naglasio, moraju staviti u svoj kontekst³⁵ ne mogu se tumačiti na način da se protivne tomu da se povreda isključivog prava distribucije može utvrditi ako uopće nije došlo do stvarne prodaje, pod uvjetom da se može smatrati da su radnje koje se mogu zabraniti zbog isključivog prava distribucije uslijedile u kontekstu kojim se očito želi potaknuti sklapanje takve prodaje.

42. Da ponovim zamisao koju je savršeno izrazio nezavisni odvjetnik N. Jääskinen u svojem mišljenju u predmetu Donner³⁶, „pojam distribucije prodajom valja tumačiti na način koji autorima daje učinkovit i praktičan nadzor nad stavljanjem na tržište primjeraka njihovih djela, od reprodukcije preko prodajnih kanala do iscrpljivanja autorskog prava na temelju članka 4. stavka 2. Direktive 2001/29“.

43. To može prije svega biti slučaj kod ponuda za sklapanje ugovora ili svake ostvarene ponude za prodaju zaštićenih predmeta bez pristanka nositelja prava u okviru internetske stranice kojom se zainteresiranim osobama stavljaju na raspolaganje instrumenti koji im omogućavaju da podmire iznos svoje kupnje i daju im sredstava da si ih pribave.

44. Naime, kada se internetska stranica predstavlja kao stranica za trgovinu kojom se osigurava stavljanje na tržište zaštićenih proizvoda, bilo to na trajnoj, povremenoj ili jednokratnoj osnovi, davanjem točnih podataka u vezi s tim proizvodima i njihovim cijenama te sadržavajući elemente zbog kojih je njihova kupnja i dostava kupcu tehnički moguća³⁷, to jest kao stranica koja je tako ustrojena da omogućava sklapanje ugovora o prodaji, ona se mora smatrati dokazom o namjeri uspostavljanja kanala za distribuciju navedenih proizvoda koja je, unatoč tome što fizičke ili pravne osobe odgovorne za navedenu stranicu poštuju primjenjive zakonske odredbe³⁸, obuhvaćena zabranom iz članka 4. stavka 1. Direktive 2001/29.

45. U takvim okolnostima, za koje se čini da odgovaraju onima u glavnom postupku, namjera osoba odgovornih za stranicu da na tržište stave zaštićene objekte dovoljno je očita, a vjerojatnost da je prodaja ostvarena ili se ostvaruje dovoljno je značajna da bi nositelji autorskog prava na navedenim predmetima mogli spriječiti takvo postupanje na temelju svojeg isključivog prava distribucije, pod uvjetom da navedeno pravo nije iscrpljeno u smislu članka 4. stavka 2. Direktive 2001/29, pri čemu sud kojemu je u tom smislu podnesen zahtjev mora donijeti mjere predviđene osobito na temelju članka 6. Direktive 2004/48 radi iznošenja potrebnih dokaza.

46. Iz te perspektive ne može se prihvatiti argument Dimensione Direct Salesa prema kojem nije potrebno zagovarati široko značenje prava distribucije u smislu članka 4. stavka 1. Direktive 2001/29 stoga što je moguće da sudska tijela država članica na temelju članka 9. stavka 1. točke (a) Direktive 2004/48 protiv „navodnog počinitelja povrede“ izdaju privremeni sudski nalog usmjeren na sprečavanje neposredne povrede prava intelektualnog vlasništva. Pitanja koja je Sudu postavio sud koji je uputio zahtjev odnose se, naime, na sadržaj prava distribucije, a ne na postupovna pravila kojima se inače može spriječiti neposredna povreda prava intelektualnog vlasništva.

35 — Vidjeti točke 31. i 32. ovog mišljenja.

36 — C-5/11, EU:C:2012:195, t. 53.

37 — O tom pitanju vidjeti Komunikaciju Komisije od 16. prosinca 2013. naslovljenu „Plan za ostvarenje jedinstvenog tržišta za dostavu paketa – Izgradnja povjerenja u dostavne usluge i poticanje internetske prodaje“ [COM(2013) 886 *final*].

38 — U tom se pogledu može uputiti na zahtjeve Direktive 2000/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2000. o određenim pravnim aspektima usluga informacijskog društva na unutarnjem tržištu, posebno elektroničke trgovine (Direktiva o elektroničkoj trgovini) (SL L 178, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 39., str. 58.), ili na zahtjeve postavljene direktivom o zaštiti potrošača u pogledu ugovora na daljinu. Vidjeti osobito članke 6. i 8. Direktive 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o pravima potrošača, izmjeni Direktive Vijeća 93/13/EEZ i Direktive 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 85/577/EEZ i Direktive 97/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 304, str. 64.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 8., str. 260.).

47. To bi također, doduše šire, ali iz iste perspektive, mogao biti slučaj sa svakim pozivom na stavljanje ponude (*invitatio ad offerendum*) ili svakom aktivnošću oglašavanja³⁹ koja je u vezi sa zaštićenim predmetima i namijenjena je ciljanoj javnosti, pod uvjetom da uslijedi posredstvom ili u vezi s internetskom stranicom, osobito s očitom namjerom da se doprinese sklapanju ugovora o prodaji navedenih predmeta ili da se dâ odlučujući doprinos prijenosu vlasništva nad njima.

48. Slijedom navedenog, predlažem Sudu da na prethodna pitanja suda koji je uputio zahtjev odgovori tako da odluči da članak 4. stavak 1. Direktive 2001/29 treba tumačiti na način da pravo distribucije u smislu te odredbe podrazumijeva pravo nositelja autorskog prava na izvorniku ili primjercima zaštićenog djela da svakomu zabrani da javnosti nudi za prodaju navedeni izvornik ili navedene primjerke bez njegova pristanka, uključujući i kada ta ponuda uopće nije dovela do stjecanja, pod uvjetom da takva ponuda uslijedi s očitom namjerom sklapanja ugovora o prodaji ili svake druge radnje koja uključuje prijenos vlasništva na njima.

V – Zaključak

49. Pozivam Sud da na prethodna pitanja suda koji je uputio zahtjev odgovori na sljedeći način:

Članak 4. stavak 1. Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu treba tumačiti na način da pravo distribucije u smislu te odredbe podrazumijeva pravo nositelja autorskog prava na izvorniku ili primjercima zaštićenog djela da svakomu zabrani da javnosti nudi za prodaju navedeni izvornik ili navedene primjerke bez njegova pristanka, uključujući i kada ta ponuda uopće nije dovela do stjecanja, pod uvjetom da takva ponuda uslijedi s očitom namjerom sklapanja ugovora o prodaji ili svake druge radnje koja uključuje prijenos vlasništva na njima.

39 — Vidjeti presudu Donner (EU:C:2012:370, t. 29.). Vidjeti također, ali *a contrario*, mišljenje nezavisnog odvjetnika N. Jääskinen u predmetu Donner (EU:C:2012:195, t. 54.).